

Vroeg zaaien levert veel ge

De suikeropbrengst per hectare tussen twee telers in hetzelfde gebied kan 200% schelen. Het verschil wordt deels veroorzaakt door het tijdstip van zaaien en een onregelmatige stand en daardoor een hoger tarrapercentage. Vroeg zaaien van suikerbieten levert geld op. Voorwaarde is dat de grond bekwaam is.

Wielspij kan leiden tot een 10% grotere zaai afstand ten opzichte van de ingestelde waarde. Controleer daarom altijd de zaai afstand tijdens het zaaien

Vroege zaai van suikerbieten levert geld op. Elke dag uitstel van zaaien kost in maart gemiddeld circa 100 kg wortelopbrengst per dag. In april is dat circa 200 kg per dag en in mei loopt dat op tot 450 kg. Bovendien vermindert vroeg zaaien de kans op schade door andere aaltjes en bodemschimmels. Vroeg gezaaide bieten zijn namelijk verder in de ontwikkeling als de aaltjes en de bodemschimmels bij wat hogere temperaturen actief worden.

Hoewel vroege zaai nog vaak in relatie wordt gebracht met vorstschade, is hiervan geen sprake. Het aantal dagen met flinke vorst aan de grond neemt bijna niet af vanaf half maart tot eind april. Vroege zaai vanaf eind februari vergroot het risico op bevroren dus nauwelijks.

Een uitzondering op het advies om vroeg te zaaien zijn de rhizoctoniaresistente rassen. Zaai die niet vóór april. Belangrijk bij deze rassen is namelijk dat ze snel kiemen en bovenkomen.

Kijk verder dan de bovenlaag

Een belangrijke voorwaarde bij vroege zaai is dat de grond bekwaam is. Hiervoor geldt geen algemeen advies. Het verschilt sterk per grondsoort en beperkt zich niet tot de bovenlaag. Let ook op de ondergrond. Bekwaam

betekent feitelijk niets anders dan dat de grond zonder versmering of verdichting bewerkt kan worden. Als de zaaivoor bijvoorbeeld open blijft staan, was de grond nog niet voldoende bekwaam om te bewerken.

Een zaaibed van 3 tot 4 cm dik op een vlakke, stevige en enigszins vochtige ondergrond is ideaal. Goed verkrumelde en droge grond in het zaaibed is onmisbaar voor een vlotte kieming en opkomst van de bieten. Het zorgt voor de aansluiting tussen de gronddeeltjes en het bietenzaad. Een grofkluitige bovenlaag verkleint de kans op verslemping en winderosie.

Het belang van een vlak zaaibed komt vooral in het najaar tot uiting. Hoe vlakker het zaaibed hoe nauwkeuriger de rooier kan koppen. Dat leidt tot lagere tarrapercentages en rooiverliezen.

Eén keer bewerken

De kans op schadelijke verdichting van de bouwvoor is het grootst in het voorjaar. Om ongewenste insporing en verdichting te minimaliseren, moet het zaaibed eigenlijk in één bewerking klaargelegd worden. In de praktijk blijkt, veelal vanwege de kwaliteit van het ploegwerk, soms een tweede bewerking nodig. Rij dan de tweede keer in dezelfde richting en rij 'half slag', zodat overal één keer wordt gereden. Bewerk de grond bij voorkeur in dezelfde rijrichting als het ploegen en zaaien.

Hoe lager de bandspanning hoe kleiner de kans op verdichting. Het advies is: maximaal 0,4 bar in het voorjaar en 0,8 bar in de rest van het jaar. Rijden met een onnodig hoge bandspanning geeft structuurschade en leidt tot een lagere opkomst, vertakte bieten, slechtere groei onder droge omstandigheden en opbrengstderving. Overigens is één werkgang met een zware machine met een bandspanning van 0,4 bar beter dan meerdere werkgangen met een veel lichtere machine.

Zaai op vaste ondergrond

Leg bietenzaad op de vaste ondergrond. Het kan dan voldoende vocht opnemen. Een bedekking met 1,5 tot 2 cm losse grond is onder normale omstandigheden voldoende. Bij later zaaien of op zwaardere grond mag dit 2 tot 3 cm zijn. Te ondiep zaaien betekent kans op droog liggen en daardoor tweewassigheid en een onregelmatige

Controleer de zaaimachine op vier hoofdpunten

Kouters:	een scherp kouter maakt een smalle zaaivoor, dit bevordert een goede plaatsing van het zaad.
Zaadbreuk:	controleer op vier plaatsen aan de omtrek van de schijf de afstand tussen de afstrijkrol en de zaaischijf.
Zaaischijven:	controleer de schijven, afstrijkers of uitwerpers of laat de schijven keuren door het IRS.
Zaaidieptecontrole:	controleer de zaaidiepte door de elementen op een vlakke vloer en de wielen op een verhoging te plaatsen.

Het versleten kouter (rechts) maakt een te brede zaaivoer, waardoor het zaadje kan gaan rollen en minder contact heeft met de vochtige ondergrond. De veldopkomst zal trager en minder hoog zijn

stand. Te diep betekent tragere opkomst en meer kans op aantasting door onder andere bodemschimmels of -insecten.

Leestips op de IRS-website

Lees meer over deze en andere adviezen in de IRS-teelthandleiding Betatip op www.irs.nl:

hoofdstuk 2.1 'Grondbewerkingsadvies bij suikerbieten'

hoofdstuk 2.2 'Lage bandspanning'

hoofdstuk 3.1 'Vroeg of laat zaaien'

hoofdstuk 3.4 'Zaaiafstand en standdichtheid'

Het optimale plantaantal per hectare op zand- en dalgrond is 80.000 (zaaiafstand 19-20 cm) en op zavel- en kleigronden 74.000 (zaaiafstand 20-21 cm). De planten moeten regelmatig verdeeld staan. Meet de zaaiafstand van de verschillende zaaielementen. Er kan een verschil zijn tussen de ingestelde en de werkelijke zaai-afstand. Meestal veroorzaakt door wielslip van een aandrijf wiel. De slip wordt groter naarmate het zaaibed lossier is. Lopen de buitenste aandrijfwielen niet in een trekkerspoor en de binnenste wel, dan kan er verschil in wielslip en dus verschil in zaaiafstand ontstaan. Deze kan oplopen tot 10% (2 cm zaaiafstand). Bij elektrisch aangedreven zaaimachines speelt dit niet.

Jurgen Maassen

Bemestingtips

Nmin-bemonstering

Vooral op percelen die in het najaar dierlijke mest hebben gekregen, adviseert het IRS om de Nmin-hoeveelheid in de grond te laten bepalen. Als u aan de monsternemer opgeeft hoeveel en in welke maand dierlijke mest gegeven is, krijgt u een advies dat tevens rekening houdt met de stikstofnawerking van de dierlijke mest. Bemonstering kan nog tot de eerste helft van maart. Bij stijgende temperaturen kan de mineralisatie daarna snel op gang komen.

Lage boriumvoorraad op lichte gronden

De boriumvoorraad is op lichte gronden, vooral zandgronden, vaak laag. Het advies is om preventief borium te geven, bijvoorbeeld met een boriumhoudende meststof. In het algemeen is een gift van 300 tot 400 gram borium per hectare voldoende om gebreksverschijnselen te voorkomen.

Hou de pH op peil

Is de pH van uw grond te laag, voer dan een bekalking uit zodra de bodem dat toelaat. De hoogte van de optimale pH kunt u vinden in Betatip. Kies een snelwerkende kalkmeststof. De snelst werkende en daardoor de meest geschikte kalkmeststof in het voorjaar is Betacal. Werk de meststof goed door de bouwvoor heen! De hoogte van de gift kunt u vaststellen met behulp van Betakwik (www.irs.nl).

Bemestingsadviezen en -berekeningen op internet

Op www.irs.nl kunt in Betatip de actuele bemestingsadviezen vinden. Op deze site kunt u met behulp van de Betakwik-module 'bemesting' de N-, P- en K-adviezen laten uitrekenen.

Actualiteit per e-mail

Via de IRS-site kunt u zich abonneren op het IRS-attenderingssysteem. Na opgave ontvangt u een e-mail zodra iets van uw interesse op www.irs.nl wordt geplaatst.